

Бас ыйын 14 күнүгөр Москвада Съездер Кремлядагы ды-
барыстарыгар Союз Советтерга быыбарга Бауманский быы-
бардылар уокругун быыбардааччыларын СССР Верховнай Со-
веттин депутатыгар кандидат. СССР КК Генеральной секре-
тара Леонид Ильич Брежнев кытта көрсүһүүлэргө ана-
лаах муһнахтара буолар.

Муһнах кыттылаахтара табаарыстар Л. И. Брежнев,
Ю. В. Андропов, А. А. Гречконы, В. В. Гришини, А. А.
Громыконы, А. П. Кириленконы, А. Н. Носыгины, Ф. Д.
Кулакову, Н. Т. Мазуровы, А. Я. Пельшени, Н. В. Подгор-
найы, Д. С. Полянский, М. А. Сусловы, А. Н. Шелепини,
П. Н. Демичевы, Б. Н. Пономаревы, М. С. Соломенцевы,
Д. Ф. Устиновы, В. И. Долгихы, И. В. Напнтоновы, К. Ф.
Катушевы дохсун ытыс таһымытынан көрсүстүлэр.

Кинилари кытта биригэ президиумна—производство бас-
тыһтара, Москва партийнай, советскай, общественной та-
рихтатарын, столица Бауманский уонна Сокольнической
оройуоннарын предстванителлэрэ.

Быыбар инициация муһнагы СССР Бауманский райко-
мун бастакы секретара В. Н. Манев аста.

Бауманский быыбардылар уокругун бары быыбардааччы-
ларын, бары москвичтар ааттарыттан араатар Л. И. Бре-
жневка партия Кийи Комитетын Генеральной секретарын
дуобуһагыгар салгыы уйгулаах үлэни, үчүгэй доруобуһуна
уонна коммунизмы тутуу соруктарын быыбарыга, социа-
листическай-допордохууна, аан дөйүтүгөр коммунистичес-
кай уонна рабочий хамсааһына салгыы биригэ сомордохууна,
эйэ итиннэ норуоттар дьоллорун иһин өксүһүүгэ саага
улахан ситиһиллэри барарда.

Иттиһиллэх киһи—АТЭ-2 завод рабочайа, коммунистичес-
кай үлэ ударнига А. Н. Афанасьев мустубут дьонго
Леонид Ильич Брежнев партийнай, государственнай уонна
общественнай үлэтин туһунан көрсөтө.

Ол киниһин тыл итиннэ: Бауман аатынан МУТУ рек-
тора, Социалистическай Үлэ Геройа, СССР Науканын
Академиятын чилиэн-корреспондента Г. А. Николаев, Со-
кольнической оройуон 366 №-дээх аскуланын директора,
кууча тытын уонна литературатын учуутала Т. П. Зайцева,
«Большевичка» производственной холбоһук институнго
В. С. Гриднева, Главлесстрой «Мосэлектромонтаж-2» трес-
тин ыччат-комсомольскай биригэдэтин биригэдэллэр,
МБСЛКС XVII съездин делегата Н. Н. Селезнев.

Тыл итиннэргэ СССР Верховнай Советыгар буолаары ту-
рар быыбар советскай норуот Коммунистическай партияга,
кийи ленинскэй Кийи Комитетыгар муһура суох бэрини-
лэрин сага чабылхай демонстрациятынан буолуорун туһу-
нан этилиһэ. Тыл итиннэргэ бас ыйын 16 күнүгөр
Бауманский быыбардылар уокругун быыбардааччыларга бары
биригэ санаанан байыларын куоластарын биригээн уонна
олорунан бэрбэркэлэмит коммунистар уонна партияга
суохтар блоктарын кандидаттарын иһин биригэхтэрэ дьон
бигэ аралларын биллэрдилэр.

Тыл табаарыс Л. И. Брежневиз бариллар. Муһнах кыт-
тылаахтара кинини сүһүрэхтэргэ туран эрэн истин,
уһун ытыс таһымытынан көрсөллөр.

Табаарыс Л. И. Брежнев этинтэ сүһкөн болдомтөлөөхтүк
итилиһинэ. Түмүктүү тыллары муһнах кыттылаахтара
дохсун, өрсө дьэри намыраабат оадианан көрсөллөр. Бары
турааллар. Салара Советскай Союз Коммунистическай пар-
тиятын, кийи ленинскэй КК-тын члестеригэр, коммунизмы
тутааччы—советскай норуот члестер уруй-айхал тыллара
дуораһыйаалар.

Быыбардааччылар табаарыс Л. И. Брежнев кытта көр-
сүһүүлэрэ партия уонна норуот тулхадыйбат сомордохуу-
ларын, столица үлэһиттэрэ биһиги партиябыт ис уонна тас
политикатын биригэ санаанан өйүүллэрин, москвичтар тохсус
ялтилетка былааннарын, СССР XXIV съездин ууралхтарын
олөххө киллэрэргэ дьулуурдаахтарын чабылхай демонстра-
циятыгар кубулуйда.

(ССТА).

Табаарыс Ю. В. Андропов—
Социалистическай Үлэ Геройа

Коммунистическай партия уонна Советскай государ-
ство иннилэригэр улахан үтүөлэрин иһин уонна 60 сааһын
туолуутунан сибээстээн СССР КК Политбюротун чилиэ-
нигэр, СССР Министрдерин Советын иһинээди Государ-
ствога куттал суох буолуутун Комитетын председатели-
гэр таб. АНДРОПОВ Юрий Владимировичка СССР Вер-
ховнай Советын Президиумун 1974 сыл бас ыйын 14 кү-
нүгөрүгө Ыйаабынан Ленин орденын уонна «Серп и мо-
лот» кыһыл көмүс медалы туттаран туран Социалисти-
ческай Үлэ Геройун аата ингэрилиһэ.

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 сыл алтынны
15 күнүттэн тахсар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА ҮЛЭҢИТТЭР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

№ 74 (4497) + 1974 сыл, Бас ыйын 18 күнэ + Санаата
ОПТУОРУННЬУК 2 харчы

БИИР САНААНАН! Ишинник куоластаабылар оройуон үлэһиттэрэ ССРС Верховнай Советын быыбарыгар

Биһиги оройуонмут үлэһиттэрэ, советскай
норуот бүтүүнүн курдун, Москва куорат Бау-
манский быыбардылар уокругун быыбар-
дааччыларын кытта көрсүһүүтүгөр СССР Кийи
Комитетын Генеральной секретара табаарыс
Л. И. Брежнев этинтин истин биһирэбилиһэн,
дирик астынынан көрсүстүлэр.

СССР Кийи Комитетын Ытырымытыгар уонна
таб. Л. И. Брежнев быыбар иһинээди этинти-
гэр аппиэтээн, кинилэр бас ыйын 16 күнүгөр
ССРС тохсус ытырымылаах Верховнай Советы-
гар коммунистар уонна партияга суохтар на-

роднай блоктарын достойнай кандидаттара та-
баарыстар Клара Парфеньевна Сансонова, Бо-
рис Павлович Бещев уонна Екатерина Инно-
кентьевна Новгородова иһин бэйэлэрин куо-
ластарын биригэ санаанан биэрдилэр.

Быыбардааччылар быыбарга 100 бырыһыан
кытыннылар. Депутаттарга кандидаттар иһин
куолаһы биэрин оройуон үрдүнэн 99,89 быры-
һыанка тэҥнэстэ. Быыбардааччылар испийэн-
тэригэр кирибиттэр сарсыарда 10 часка дьэри
бука бары куоластаатылар.

«ДОРООБО, САНДААРАР САҔАРҔА»

Итинник үтүөкөн ырыа оро-
йуон иһинээди народнай театр
кыһа саалатын иһиттэн дуора-
һыйа иһиллэр. Кырдык да
маннык сарсыарда үүмүтүн
кийи саҕардатын кытта тэҥнэ
уһуктубут дьон көрө-билэ иһа-
лэр. Кинилэр бары пүтүөт кур-
дук кнэргэмиттэр, кийикт
кыһымы үөрбүттэр.

—Үтүө сарсыарданан! Бы-
рааһыныгынан! — эдэрлэни-
иһинин бары ити тылларынан
дорооболоһоллор. Үөрүүдөх ту-
һунан эдэрдалаһаллар. Кийи ба-
рыта тиэтэйэр, урут тийбэн
быыбарды охсоору тынар.

—Бүгүн, бас ыйын 16 күнэ,
ССРС Верховнай Советыгар быы-
бар күнэ. Өр күүтүлүбүт, уһу-
лүчү өрө көтөүлүүдүлээх—уон-
на умкуллубат үөрүүдөх кум-
мүт үүнэ. Үс орденнаах Саха-
быт республикатын гражданныра
улуу Советскай дөйду бары бы-
рааттыгын норуоттарын кытта
биригэ хаан-уруу Коммунистичес-
кай партияга уонна Совет-
скай правительствого ыга түм-
сүүдэхтэрин көрдөрөр күнүрө.

Итинник тылларынан эрдэттэн
мустубут дьону эдэрлэни то-
һуйда участантаары быыбар
комиссиятын председатели Н. В.
Зверев.

Сарсыарда 6 час. Быыбардыр

хоско маннайгынан уруккута
советскай-партийнай үлэһит, Аҕа
дөйдуу көмүскүүр Улуу сарин
ветерана, пенсионер Р. Е. Заха-
ров киирэр.

—Советскай былаас үрдүкү
органыгар тохсус тогулбун бэ-
йэм куолаһым биэрэр дьолло-
нум. Бу ааспыт түөрт уонча
сыл усталаах туоратыгар хайдах
таах үлэһиттэр буолулар,
кыһамылар ситиһилиһиллэр! Ол
барыта СССР салалатынан, Со-
ветскай правительстве аралык
кыһамыһынан олөххө киллэри-
лиһэ. Мин норуот олохун уй-
гугун иһин, эйэ иһин, партия
уонна государство ис уонна тас
политикатын итинтик биһирээн
уонна өйөөн турарым куола-
стыбын,—дир кийи.

Бюллетениһэр эдэркээн кыы-
ылар. Кийи долгуйбут уонна
үөрбүт-көппүт көрүһүлээх.

—Мин быыл сокуоннай
саасым сага туолаһым быы-
барга аан бастаан ыттарбынан
кыһа туттабын уонна дьолбууна
аарабын. Верховнай Советка
депутатка кандидаттарынан нору-
от чулууттан чулуу дьэнирө
туруорулуһулар. Кийилэр орто-
лорутар ыччат бастыһан бастык
представителлэрэ эйэ бааллар.

Мин партия араллаах уола
ССРС Суолун-иһин министри
Б. П. Бещев, медицинскай наука

кандидата К. П. Сансонова уонна
Социалистическай Үлэ Геройа,
РСФСР үтүөлөх агронома Е. И.
Новгородова иһин бэйэм куола-
һым үөрүүнү кытта биэрэбин,—
дир комсомолка Агафья Тоскина.

Бу кыыс дьылдата бүгүгүнү
советскай ыччат дьоллоох оло-
хун чарыхай туһуга. Орто ос-
куоланы бүтэрбитэ. Икки сыл
олөбү-дьаһагы хаачыйыһыһа-
тыгар үлэлэтэ. Билигин үрдүк
үөрэх партияга дабайаары бэ-
ламнан сьддьар.

Быыбардыр участанка дьон
толору. Көрсөтүн СССР КК Ге-
неральной секретара таб. Л. И.
Брежнев Москва куорат Бау-
манский быыбардылар уокругун
быыбардааччыларын кытта көр-
сүһүүтэ этинтин телевизорунан
көрбүттэрин, радионал итибит-
тэрин хайдах курдук астымыт-
тарын сьһэргэһиттэн сараллар.
Кийи тугу үлэһитин, тугу-хан-
ныгы кыһан-хотон эрэрин туо-
һулаһаллар.

Сарсыарда 7 час аһымыта
600-тан тахса кийи куоластаа-
та. Ити быыбардааччылар анар-
дарын көрүгэ. Коммунистар
уонна партияга суохтар тулха-
дыйбат блоктарын достойнай
кандидаттарын иһин куоластаа-
һын төрөһиниһэхтик, үрдүк та-
һымнаахтык барар.

П. СЕДАЛИЦЕВ.

Бииргэ түмсүү, үөрүү-көтүү

ХАТЫЛЫГА

СССР Кийи Комитетын Гене-
ральной секретара таб. Л. И.
Брежнев быыбардааччыларынын
көрсүһүүтүн «күөх экранга»
көрдүбүт, радионал иһиттэбит.
Сонун-көрсөөн барыта итиһин
садаллар, итинэн түмүктөнөр.
Партия, правительство аралык
кыһамыһаларыгар аппиэтээн
производство бары салаалары-
гар үрдүк өнөрүтуолаахтык

үлэһиттэ дьулуур рабочайдар
ортохоругар өссө улаатта.

Сарсыарда 6 часка бюлле-
тениһэр бастаһынан А. Ф. Дьол-
ковскай ылар. Бу орубуна 100
салһын төмөтчү туолбут сүдү
кыраһарас сарин буолбатын, эйэ
өрсөйдөөтүн дьон тыллары уо-
һуттан түһэрдэ. Үйэ устата
уһун олохтөмүт, былыргы өлөх
сорун-мужун итинэн-хаанынан
билбит, Советскай былаас сьд-
ларыгар өрө дьол-соргу аргыс-

таһымтэ кийи итинник тыллары
этиэн этэр.

Советскай Армияда сулууспа-
һан кэлбит, билигин сөхкөз
олэр рабочайа Владимир Ершов
кырдык да санаата көтөрүлбөн
туран былаас үрдүкү органыгар
турбут кандидаттарга бөйөтин
куолаһын биэрэр.

Сарсыарда төрүс час саһана
«бары быыбардааччыбыт!» дьон
үөрүүдөх сурах бөһүөлөгү ти-
лийэ көтө.

Д. СОЛОВЬЕВ.
(Бүтүүтүн 2-с стр. көр).

БИИРГЭ ТҮМСҮҮ, ҮӨРҮҮ-КӨТҮҮ

(Бүтүүтэ. Иннин 1 стр. көр).

ОДЬУЛУУНГА

Почта хаан каларин көтөһөлөр. Бымбардааччылар бымбар иннинээрн муниахтарыгар ССКП КК Генералнай секретара таб. А. И. Брежнев улахан этинтин иннэ хайахтан ааган сыйлани билсэхтерин бараллар. Дөһсөргө ити этинин инниник билсэхтерин, ССКП XXIV съезигэр норуот-үйгүтүм, аан дойдуга айа, дьол өрөгөйдүүрүн туһугар ылыммат сүткэн программата олоххо кириитигэр партия уонна правительствыттар не уонна тас, политикатын интиник өйүүлэрин туһунан ааллар.

Бастакинн куоластаабыт көлхөнүн тутуу ветерана, Ада дойдуну көмүскүүр Улуу сэрии интиник кытылалар Н. И. Ботчин, кырдыас колхозтаах Н. И. Борова эдэр бымбардааччылар 13 №-дөөх СНТУ үөрөмөччүлөр Анна Куприянова, Валерий Буйкин бюллетеннэрин туһахтарын иннинэ ити туһунан үөрэн, долгуйан туран эттилэр.

Д. ПУДОВ.

х х х

УЛАХАН-КҮӨЛГЭ

Үчүгэй киинэни көрөн, үчүкүүдөөн этиһэн, маастаан эргичин ардук мачат отто көрүһары көрүдөөн, сыйлани кылгаа туһун билбөккө ааарда. Бымбардааччылар сарсарда эрдэттан мустаннар. Ол эрээри ким урут кэлбит ардук санааһын буолла.

— Эйэ, дьол туһугар куоластаабын! — дьэтэ бюллетеннэри урматта туһарыгар кырдыас бымбардааччы П. К. Платонов. Оройуон иннэ тылларын дөһсүгү-сэргэтин санын саваттып, сардык ыратын эттэ. Советскай Конституция биэрбит быраабынан бу бүтүгү үөрүүдөөх күнүгэ аан мангай толору туһанаар чинэстэммитин сүдүргүтүн этэн туран, эдэр рабочай Филипп Макаров куоластаата.

Учластак бымбардааччылар 15 мүнүүтэ иннэргэ куоластан бүтүһүр бөлүлөрүн граждандар иннэрин чинэстэхтик толордулар.

Е. ОКОЕВОВА.

х х х

ХАЙАХСЫККА

Бөһүлөк дьонно бүтүн хайаагытаар да эрдэ турдулар. Бырааһынныктык көрүнүмүнү уулуусаларга бир онук үөрбүткөнүтэ дьон кэллэнтэ-барыта алыахта. Уруу-илгэн дьэлтэччилэр, хонуг хонууһара ула-хамнас үлүһүнүн үөрүүтүн үлэстөлөр. ССКП КК Генералнай секретара таб. А. И. Брежнев бымбардааччыларыннык көрүүтү, онно улахан этинтэ дьон бөлүмөтүн таргыта, ким барытын астынарбыта, долгунуу-та бүтүн кэллэнтэ киинигэр туруон турар.

Онук да буолан кайи эра өрө көтүрүлэрин, ССКП КК Комитетин, Советскай правительствон паттарыгар барга байыта, сүдү махкала тылларын тиердэлэрин туһуурун мтык кырдыас С. И. Федоров этинтэ буолла. Ким кэллэнтэ бюллетеннэри эмнэ

үөрбүт, долгуйбут эдэр бымбардааччы Надежда Сибирякова урматта туһарар. Сарсарда 7 чаас 30 мүнүүтэ. Испиннакка кирибит бымбардааччылар бүтү бары көтүлүтүк куоластаатылар.

М. ДОРОФЕЕВ.

х х х

МУГУДАЙГА

Д. Т. Пермяков нөһүлүк кыен туттар кырдыаһы. Көлхөнүн туһугар үгүс сыратын, олодуу үгүс сыларын биэрбит кийи. Бымбардааччылар хоско киини ким да иннинэ кырар. Хайыс да тогула буоллар, сүргүс көтөрүлүүтү, саваралин сардыабыкка дьылы. Бу дьоллоох-сөргүдөөх олох туһугар куолаһын үөрүүнүн биэрэрин биллэрэр.

Бастакинн куоластаабыттар ортозоругар үөрөнөччү, комсомолец Михаил Гуляев, кырдыас коммунист П. Д. Пермяков, эргичин үлэһитэ Д. Д. Пермяков уо. д. а. бааллар. Куоластаабын нөһүлүк үрдүгүн бөрт эрдэ бүттэ.

Т. НОГОВИЦЫН.

х х х

МЫНДАБААЙЫГА

Эдэр бымбардааччы, комсомолец Василий Абрамовы табыарытара бу үөрүүдөөх күнүнүн эрдэ-даниллар. Кимнэ арай бымбардааччы хостон тахсыбыт.

Бюллетеннэри биэр-биэр урматта туһаран, граждандар иннэри толорбүт дьон быһахтыккан үөрэн-көтөн Мыраан уонна ыраах Салпаас От ферматтан кэлбит ыанньыксыттар, сүөсүһүттэр күөдээ буолаллар.

Болугур нөһүлүк бымбар сүтүүнүн иккэ чаас иннинэ ытылыһа. Уйгу быһагы уһансар колхозтаахтар уонна сулуус-наахтар политическай саваттыгытара үрдүк таһымнарын өссө биэрэ көрдөрдүлэр.

А. ПОПОВ.

х х х

БАХСЫГА

Верхоннай Совет бымбарын нөһүлүк бымбардааччылар үрдүк өрө көтөрүлүүнүн, тэрээһиннэхтик ааардылар.

1 №-дөөх Алардаагы учаастакка суббота күнэ бымбардааччылар бымбар иннинээрн муниахтара буолла, онно бымбар туһунан дахылааты учаастактары бымбар комиссиятын председателе П. П. Мордускин өтөрдө.

Бымбар күн сарсарда 6 чааска бымбардааччы учаастакка үгүс кийи муһуна. 82 саастаах кырдыас бымбардааччы С. М. Ноговицын «бу дьоллоох-сөргүдөөх кэра олохтун иннэ бөһүм куолаһын үрдүк үөрүүнүн биэрэбин» дьини туран бастагы бюллетенн урматта туһарда.

И. ОКОЕВОВ.

КУРУУТУН ИННИКИ

Дирингээрн эргичин предприятеттан 2 №-дөөх мадаһымын продавецтара, коммунистическай ула удариһытара Е. Н. Герасимов, М. В. Платонова — эргичин омыттаах үлэһиттэра. Бу мадаһыны Марил Васильевна Платонова савидаис-

Золочейска, Львовскай уобалас оройуонун киинигэр, соторутаагыта Культура савга дьыбыаһа үлэһит кийи 900 мунстээх, эргичин савидаах, билиһини музыкальнай, уотунан иннэргэтинн туттар аппаратуралардаах. Манна дойду республикаларын, уобаластарын бөдөн профессиональнай уонна ууе-уран замодон

таһыһытара коллективтара өөһүбүр савидаахтар. Дьыбыһы лекционн аагар савидаах библиотекалаах, курууоуктары таһыһытара анал-лалх хостордоох, спортивнай савидаах. СНИМОКТАРГА: хайаастаа — народнай иннэ-струменнар курууоуктарын савидаах уонна дьыбыһы савидаах.

В. ПЕСЛЯК фотота, ССТА фотохронината.

Экономика боппууостара

ААБАН-СУОТТААН ҮЛЭЛИЭХХЭ

Оройуон хайааһыттарыгар сиртэн куруукаах үчүкүүн ылыммат бөлүмөтө сүтэтэ суох үлэһиттэр. Холбоһуу туһунан та-суотта биэрбэттар, агрономическай көрдөбүлдэр туһуулу-дүттэр. Холбоһуу, оройуон үрдүгүн 1972 сылаахха барыта бааһына 10963, оттон аспыт сылаа 17186 тонна муһуон киллэриллибитин өтүөттартан көрө-бүт. Ол эрээри, тобо эра, былаан-наах үчүкүү быһаан хомуулууба-та.

Ленин аатынан колхоз Одь-лууһаагы учаастагар аспыт сылаа 60 гектардаах ылым таах хаалбыта, өккө да аналан өхсөн ылабаахтара. Оттон 759 гектардаах бурдук сирин савомотун эмнэ хомуулаахтара: баара-суоба 140 центнерин туһахытара, оттон ордууну кү-һүгүнү халыһаах көрүтүүгэ ме-ханизаторлар уоттаах уонна кыах сүөһү, сыгы таһсан кы-күн ыһаага өтөрбүттэра. Дьининн, хайааһынын сыһааныспыт буоллар, кырата 1200 центнер савомотуну млар кыах баара туһа-ныллыбыта. Оттон Калинин аатынан колхозка 240 гектардаах суох ыһыһы хомуулаах, үкүсү сүөһүгэ таһыһыттар. Карл Маркс аатынан колхоз 82 гектардаах үчүкүүн эмнэ савидаа-ра таһыһыта. Аһаарда ити бири-чиннээн оройуон үрдүгүн уоп-сайа 512 гектардаах үчүкүүн туһаа туруорбаахыт.

Эрилик Эристин аатынан колхоз аспыт сылаа туһаарыт өтүөттүттан көрдөххө, валовойу-нан 4433 центнер бурдук хому-бан, гектарыттан оротунан 5,6 центнер үчүкүүн ылыт. Ол эрээри, кылааахка кутууга 759 центнер итэһэ буолбута. Дьининн, бурдук куруууугар уонна ыраастааһыттар 5 бырыһаан, аһаар 221 центнер көрүтүүгэ кырыллар. Онно муһуонна тас өтүтүнн 538 центнер сүтүк тах-сыбыта. Оттон кыһаан иннэтири-вация кэмгэр 683 центнер бур-дук эмнэ итэһэти. Итинан аспыт сылааһы валовой хомуурун барыта 1171 центнер итэһэти-

битэ, аһаар ылыт бурдуктарын 26,4 бырыһаан сүтүүтэ.

75 гектардаах оройуон аһыт үчүкүүн сиртэри систематын өтөрүүтэ Ленин аатынан колхоз Амтатаагы учаастагар 90 тыһыһына солкуобайдаах госулар-ство, үбэ ороскуоттамыта. Ити системанын баара эра 12 гектар-даах сир угуулаһы, гектарын ахсыттан 25,6 центнер үчүкүү ылыллыбыта. Онно 18521 сол-куобайдаах нөһүккө түтүлэр.

х х х

Технианы көрүүгэ-хараһыга сыһаанымт эмнэ көһүүн. Оттон производство көдүүһүн үрдэтин улаханник аахтанар. Билиһини туруурун оройуон хайааһысты-баларыттар 246 трактор, 102 ав-томашинна баар.

Технианы кэмгэр көрбөт-ха-райбат буолууттан, механизатор-дар үлэлэрин көтөрүлөөһүн, кимилэртан ирдэби намыһарын түмүгэр онорон таһаарыһыт олох кыра. Холбоһуу, трантордар уонна автомашиналар кыахтарын туһанын коэффициента Ленин аатынан колхозка 59—57, Эри-лик Эристин аатынан колхозка 60—59, Калинин аатынан кол-хозка 66—41, Карл Маркс ааты-нан колхозка 75—55, Субуруус-кай аатынан совхозка 72—64, оттон оройуон үрдүгүн 69—57 эра бырыһаанга төг. Аны биэр эталоннай гектар уонна автома-шина 10 тонна-километры өтө-руутун бэйэрэ туруу сыһааныт ылар буоллаахха, Ленин аатынан колхозка 3 солк. 28 харчы уонна 87 харчы, Эрилик Эристин аатынан колхозка 3 солк. 40 харчы уонна 1 солк. 42 харчы, Калинин аатынан колхозка 3 солк. 97 харчы уонна 1 солк. 14 харчы, Карл Маркс аатынан кол-хозка 4 солк. 63 харчы уонна 1 солк. 29 харчы, Субуруускай аатынан совхозка 4 солк. 87 харчы уонна 1 солк. 55 харчы, оттон оройуон үрдүгүн уопсайы-нан ылаахха 4 солк. 14 харчы уонна 1 солк. 29 харчы.

Трактористтарга, шоферларга барыта 1693,8 тыһыһына сол-

куобайдаах хамнас таһыһына. Аны уматын уонна орунуохтуу матырыһаал ороскуотун аахсы-бааха туран, капиталнай уонна быстах өрөмүөннэргэ 185,5 ты-һыһына солкуобай барла.

х х х

Общественнай баайга-дуолга харыстабыллаахтык сыһааннас-паттан, тустаах үлэһэ аһыһыт суох буолууттан, ааган-суоттаан, үлэһэбэттан албэх нөһүккө та-былаабыт. Ол курдук, күрүөнү куһаарынык өтөрүүттэн Ленин аатынан колхоз икки учааста-гар барыта 345 центнер оту сүөһү сүтэ. Оттон Эрилик Эристин аатынан колхозка 566 центнер от, 737 центнер комби-корм, 1171 центнер бурдук, сүөһү айаар кирибөккэ «усту-лунна»; ол иһинтэн Чапыра 123, Малдыахсыг—45 центнер оту уонна быдыаһыттар.

Ленин аатынан колхоз чаа-һынай дьонто 94 борооскуну таһыһаах ыһааһынын бириди-лэригэр 20-лин кг эра бырааран атылаһыта. Ол түмүгэр, ха-һааһыстыба 2191 солкуобайдаах нөһүккө кийрде. Оттон Субу-руускай аатынан совхоз, таһа-ама емкость баарын үрдүгүн, бороһуотунан кэлбит уматыгы аһаас баржаа куттаран 50 тоннаһы өрүккэ ытта.

Оройуон хайааһыстыбаларыттар 215 тыһыһына солкуобайдаах тара куул муһуулаан сылар. Итилэри ыраастаан эргичин тариалэригэр төһүннэрэр дьаһал кыһаан ылыллыбат. Ол түмүгэр үкүс сытыһар, буюрту буолар, туһаттан тахсар. Холбоһуу, Эри-лик Эристин аатынан колхоз 13600 солкуобайдаагы таах ус-тан кэбистэ, оттон Субуруускай аатынан совхозка 50 тыһ. солк. тара туһаа суох сылар.

Ити тахчылар түгү этэллэ-рий? Биһиги хайааһыстыбаннай салайааччыларбыт учуоту-отчуо-туһаы мөлтөхтүк мыталлар, материальнай аһыһыттар дьон-тортон көрдөбүтү намыһахтык туруораллар, ааган-суоттаан үлэһэһини төһүрбэттар.

Инникитин манник хайаа-һыстыбаһаа суох быһыһыт тахсыбаттарын туһугар обще-ственной баайга-дуолга харыһаа суох сыһааннаааччылары ута-ры өхсүһүөх, аһыһыһыны күү-һүрдүүх тустаахыт.

С. СОБАНИН.

тыа хайааһыстыбатын управлонетын кылааһынай бухгалтер.

Н. ФЕДОРОВ.

**БУРУЙУ ОҢОРУУНУ УТАРЫ
ОХСУҢУУНУ КҮҮҢҮРДҮӨБҮН**

[illegible]

СССР-ийн ХК Генеральнай секретарь Л. Н. Брежнев партия XXIV съезидэг эгнэ турар: «Социалистический союзнабы бодорготу бүх государственной аппарат содуга ара буудбитах. Партийнай таригтэлэр, профсоюзтар, комсомол союзнары кытаанахтайх тулгуурт халчтайаага, үдэлбүтэри правдой өгүүнэн кичини тулсарга туту барытын онгорор эбэрлэстэхтэр. Ыраабы, союуку ытхытаахын хас биирдн кийн тус байгалин ойе-сампата буудуох тустаах. Союунтан чугууларга эбэтэр кичини тунмарга хайа базарар оруундуулар, өлөр хэвнэн да халчтайаан онгоулуудууттары кичин, тулгуулуулахтайын ситаамаа».

Бийиги проуоммут партийнай, советскай тэрилталара, общественнай тэрилталара тирэрин, бу боппуруска үгүс үлэни ытталар. Партия райкомун бөрөтугар, райсовет уонна нэһилиэккөсү Советтар сессияларыгар, исполкомнарыгар, маңнайгы сүбүхү партийнай тэрилталар уонна нэһилиэккөсү муньахтарыгар кэллэ бэрэжээрэ биирдиллээхтэ кытта иитэр-бидэтэр, сэрэтэр үлэлэр боппуруоскара бөлөхчү үтүмүсхэччү... дьүүлэллэллэр, дьаһаллар ытталар бөдөлүлэр

Од гынгай бараг, оройуонига
буруу өнгөрүү тонна обществен-
най бэрээдэги хайн түбэлтэлэр,
салгыи таһаарылла тууралла.
Манимала сурун итэвэһинэй
алохтоох партийнай, советскай
общественнай тэрилталэр, кол-
лективтар уонна администраци-
най органныр, минилэр салайаач-
чылар ССНП РК - 1972 сыл мах-
 айын 16 күнүгөх «Арытыллыны
ны уонна алькоголизмы утары ох-
субууну күүһүрдөр дьаһаллар түс-
тарынан» уураарын олоххо кил-
лэринигэ тэрийэр, өйдөтөр үлэни
билигин көрдөбүгэ эппиттөө
бэттик ынталлара уонна интэр-
өйдөтөр үлэ өйөрдүн хийинэх
тийимтигэ, кэдүүн ситат-
сына буолар.

Малы сарты үгүс тарилталарга
наһаа хайнааһастыбаннаһа суол
һиһиллаларас байыны баара буруу
тахсанатылар биһир суол усулго
буйуһан буолаларын умууохха сар
тамнаа. Холобуһ, райПО-го
(председатель Н. А. Колжуров
общественнай үбү-һаны, байыны
холоу каруу-хараһыны түрүтү

мөлтөгүн тухуугар, 1973—1974
с.с. үтүс объектарга уруу түбэл-
тэлэре таарыста. Ол курдук, рай-
ПО рабочайдара Токарев, Жи-
гунков уонна Матвеев субэтанэн,
коро-билэ сындын, быйыл тох-
суннуу мыйга «Сельхозтехника»
марайынынтан 160 солкуобай
суумалаары уоран толуюбунай
эпиэкиэ тардылыынылар. Чакыр
нөһилиэтин Төлөөн бөһүөлөгүн
марайынынтан «Межколхоз-
строй» рабочайдара Валишин,
Яковлев быйыл олунуу мыйга
85 солкуобай суумалаах боро-
дуктаны уорайнар сууттаныы-
лар. Майнык уоруулар тахсы-
ларыгар райПО объектарыгар
үчүгүй туруктаах базалар —
мыскалаттар, олбуорлар уонна
кырабыл, сигнализация сүөхтара
бара сүөл усудуобуйанан буол-
дулар.

Буруйу огоруу сүрүн бири-
чинигиэни арыгылаанын буол-
лар 1974 сылга кинээт баран
холобунай "буруйу" огоруу-
дөн утсай ахсааннарыттан
итирик туруктаах сыдыан буру-
йу огорбуттар 72 бырыһыанын
ылаллар. Оттон ыарахан көрүт-
көх буруйдары огоруу, күдү-
тээннээһин, киһини соруйан
ыараханнык уопиһа ыараханы ач-
чынан бааһырды, транспорһан
сыдыан суол быраабылаларын
кэһэн буруйу огоруу, обществен-
най бэһээдиги кэһин бүтүмүүтэ
итирик туруктаах гражданныры-
нан таһаарылыһа. Арыгылаа-
һын түмүгөр баһаардар, киһи
өдүүдөөх өбөллөр-дөннөр салгыт
таһаарылда тураллар.

Техника рулугар анардас итин-рин туруктаах олоруу ийик: И.С. механизатор административнай эппиккэ тардылыына. ИМЖ шифера Н. А. Никитин, «Сельхоз-техника» бүдүлүмүтүн шофера М. М. Климов, райПО шофера Г. С. Захаров, лесопункт шофера С. И. Слепцов, Субуруускай аатынан совхоз шофера Д. Д. Микаров шофердүүр быраактара иккилии сэл-быылыына. Ары-тылаанын түмүтөр Эрилик Эри-тинге аатынан көдхөз Хайахсы-таары бэригандэтин шофера П. Н. Федоров. Субуруускай аатынан совхоз Балтантоотуу' отделение-тин тракториша С. М. Новгородо-мар созулалаа техника авария-тын тааардылар.

Холубунай буруйдары огор-
бут дэон «олорор» үлөһүн сирдэ
ринэн ыллахха, ордук үгүстү.
Одуглуун, Хайахсыт, Сылан нэ-
һилэктеригар уонна оройуо-
куниттар, оттон биридди тэрил-
төлөрүнөн ыллахха Субурууска
аатынан совхозка, Эрилик Эрис-
тин аатынан, Ленин аатына
колхозтарга уонна райНО, «Маж-
копозстрой», тутуу участкаҕын,
Одьудуунналары ОНТУ коллектив-
тарын үлөһүүтэрин орголоруутта
таһаардылына. Маны төгө ары-
гылаарын хыра күлүсөөмнээгини
онорук иһин үгүс дэон админя

стративнай эпинэккэ тардылын-
нылар.

Билигин «даганы» ийилдиктөргө, коллективтарга таабырмыстан сууттар, добровольный народнай дружибалар, административнай төмөссилалар арытылааныны, общественнай бөрөөдөгү, үлэ дөм-синилинипэтин келини утары утумнаахчык охсуспаттар, бы-дааннаахчык улазобөттөр, Нэни-диктөр Советтара, илрийнай уонна общественнай төрилтөлөр майгы-сигили өттүөн сатарый-быт, арытыны экиррүтүнэн, таастах ибэр гражданыры пытары бикирдилдэн дьонгорууан үлэни шыппаттар. Комсомольскэй төрилтэлэр кыччаг ортотуга; яктар-ойдотор, общественнай бөрөөдөгү бөдөрөгөтүүгө көдүүү-төх үлэни төрийбөттөр.

Дээдэлжиг аргын хонгуураар парти райкомун хуучин гишүүнээр бүртгүүлж «Профсоюз буруу ороору улам обществен байдалын хуучин салбарын таааруулыг туралын туулан» бэлтгүүлж кордо уонна бу бэлтгүүлж элхтөө парти, советский, общественный гэрлээр уонна коллективтар мунхагтаргаар киэниг дүүдэллээр сурдагтаа.

Общественность — үүхүн табуунаа, бу боннууруу оройуон үлэһиттэрин бүтүүннэрин улахан суолталаах сорукарый билиистынан туруордахха үөһэ кинилэр активнай кыттылары кыһыннык тэрийдэххэ, биридик коллективтарынан кыра да кинилэри түмүөн көбөспөт, эйдэспөт иһинэ биридик дьону кыттыласан үлэһит буоллахха — общественнай бараадагы дьиктээхтик бөдөргөтүүнү сатыһар үөһэ үлэ дьэсепилиннэтин кэһини халуобутый бууруйдары огоруууну сүөх огорор бары кыахтар төлө бу баадалар.

М. НИКИТИНА,
район прокурора,
юстиция мл. советника.

КУЛҮКТЭЭХ КҮРҮҮСЧҮТ

Бийик Мындабайы биринчиси
бывалдыгыта. Онон мана э
үмүрү тартылдыгыта. Оройун
тартан командироккаламнит дөт
куруустаанынга, бизарктан кыс
тан массымаларга тизинге кү
стөнбай бийи-дүлү сыз-сыз
хонутта. сыттыкыттан-ымый

Од эррари сүүхдээ чиймнэй
наар кулук өттүн керэ, онуоха
лар, ити баяга-дуолга кирдэх
лаахтар, бириднэлэн да эмэ бу
Коммунальнай предпринимелар
работайа Виктор Козлов итгил
общественнай бас билимин хэлэ
рыттан харбатта.

Козлов куруустуу сандын
ылаёт уюна, ханшым эрэ түтөн
тээбит. Силлэстэйлэбэ жини буру
дынала төрилээр буолла. Нөрүгө
ларин сарбатааччыларга ханшым

Сотгутаарыга ОСКН КК уонна ССРС Министрдарын Совета сана Биримэринэй балаһыанньаны бигэрэтиилэр, оттон ССРС Верховнай Советын Президиума «Общественный бирдаагы» харьыттылыгына добровольный народнай дружиналар сурун абарыныстырын уонна быраагыгарын тустарынан» уураах ылына.

Сага Вириниэриний балаһма-
ныа добровольнай народнай дру-
жиналар (ДНД) сөрүктэрин
уонна функцияларын быһаарар.
ДНД общественнай бэрэдэтэ
оһоһуотка, граждaннар быраап-
тарын уонна сокуоннай интэ-

дүшөөрди көмүскээбизгитэ, социалистическай бас билиини харыстаабызгитэ, сокуону уени социалистическай биргэ олоруу быраабалаларын көбинини сэрэтингэ кыттымыңы ыдыахтаахтар. Маны дегинен, дружинниктар айылланы уонна айылбаайың харыстаабызгитэ, айылбааһылаанарыттан, өнгөн да атын ыксаллаах бадыһааннардан дьону уонна баайы-дуолу быһаабызгитэ уонна өбөллөнүүдөгүнени, сокуону көһүн түбэлтэлэригэр абытар общественнай миһэтэлэргэ ынаммат түрүккэ киирбиг дьоннорго көмөнү олорууга кыттыахтаахтар.

Баташиланында государствен-
ной органилар уонна обществен-
ной тархталар үлэлэрин уопсай
системаларытар добровольный
народнай дружиналар оруулар
уонна миэстэлэрэ чуолкайданна
кишилэр үлэ коллективтары
уонна сокуону хариыстыыр орган-
нары милицияны, прокурату-
раны, судулары кытта сибээс-
тэхтик үлэлиэхтэхтэр.

Балаһынамнаҕа дружиналар, төрийи бэрээдэгийи олохтоочулукта, дружинаҕа ыдыгыга сороһу саҕа быраабылалар бааллар. Оһно дружиналарга сокуомийи саластарын сиһинит, общество

най бэрээдэгт харьцанаагүйнхаа
хэргийнхэе ыларга багаларын
бэллэрбигт уонна дружина иини-
гэр тургуоруулар сорууттары эн-
килэ суох толорууга байаларын
деловой, моральной-психическай
харьцанааларынан доодур-
даах ССРС гражданаара ылыл-
лаларын туһунан этиллэр. Хас
биирдик дружинник уопсай мун-
нааха байэтин эбэһиниэһини үтүө
субаастаахтык уонна табаттык
толоруостог муннаа тыл биэрэр.
Ити мөккүб-тыл аналдаах текстэ
бүлгүрүстүлүннэ.

Дружинниктар бырааштарын
тонна абайлаларын үчүгөйдис

Народнай дружиналар:
САГА БАЛАҢЫАННА

Үерәпплеләрин, мәктәп тәһсил бязирбеләрин, сана дастафта рланнанын, түгәк аннынар знаты уонна Дружинник ойда- бүһүүтүн илбэттарын эрө кэһиниттэн байзларын абзаһһһһһ- тарын телорууга киһилэр.

[illegible]

Балаһынпыңа хас биһирдиги
народнай дружина үлэһиттэр
депутаттарын оройуоннаары,
куораттаары, сельскайдээри эбэ-
тэр бэлүөлүктэри, Советтарын
исполкомнарын, регистрация-
ланарын модубуар. Олохтоох Со-
веттар уонна бинилэр исполком-
нара байлаларын территорияла-
рыгар народнай дружиналар
үлэлэрин салайааллар. Кинилэр
дружиналар штабтарын началь-
никтарын уонна командирдарын
отбустарын, ону таһа, дружи-
налар үлэлэрин туһунан пред-
приятиялар, учреждениялар, та-
рихтасар байааччыларын (ки-
инилэр ведомственин) салалта-
рыттан тутууга суох) отчуот-
тарын истиахтарын сөп.

Дружинида кўнрабди омер-
тирмай сазалатань дружиниқта
уонсай муниҳахтарынан ях
сизга бодьбохтөнөн талылар
дружини штаб эбэтэр ке
мандира өнөрөр. Балаһыан
ныаа кинилэр бырааштар
уонна абзэһиниэстарэ бууэ-бүүү
иүү ийыллар. Онно дружини
быраау уонна абзэһиниэ, ки
нини хайраһын эбэтэр сэмэлэ
һли мизэлэрэ эмиэ коруллалар

Добровольный народный дру-
жиналар тустарынан Биринчи
ней Балаһыманьыра сәғүра
республикатағы Балаһыман
нылар ырытылган өңеһүлүх
таһа уонна ылаһлыһаһаһа.

(«Известия» хяһыат 1974
сыл бэс ыйын 4 нүну-
нэки нүмэрлэттэн).

M. МАКАРОВ.

